

ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогоднішній день економіка України потребує ефективних реформ для забезпечення стабільного економічного зростання. Досягнення цих цілей економічної політики без значних капіталовкладень є мало ймовірним, і мобілізація таких коштів в сучасних умовах неможлива без суттєвої підтримки держави. Тому, сучасна фінансова стратегія держави об'єктивно вимагає використання державних запозичень [0, с. 238].

Модернізація економіки України на інноваційних засадах буде успішною завдяки послідовним і зваженим діям державних, ринкових і суспільних інститутів. Вони мають забезпечити необхідні фінансові ресурси, створити умови для розробки і впровадження сучасних технологій, знань, навичок і вмінь. Інноваційна діяльність повинна стати пріоритетом, бути економічно вигідною та гнучкою. Фінансово-кредитний механізм регулювання нововведень відіграє ключову роль у результативності моделі інноваційного розвитку як на макро-, так і на мікрорівні.

Державна фінансова підтримка, як у прямій, так і в непрямій формах, є ключовим елементом інноваційної модернізації економіки. Основними напрямками фінансової підтримки структурних трансформацій в економіці повинні бути податкові пільги, надання державних гарантій на інвестиційні кредити для малого та середнього інноваційного бізнесу, а також політика прискореної амортизації основного капіталу. Потрібно створити інноваційні фонди та спеціалізовані фінансові інститути для стимулювання надання пільгових позик підприємцям і новаторам, а також заохочувати систему пільгового страхування ризиків інноваційного підприємництва. Забезпечення доступу суб'єктів господарювання до різноманітних джерел фінансування інноваційної діяльності має здійснюватися через широкий спектр фінансових механізмів і інструментів контролю та відповідальності за цільове використання залучених коштів. Комплексне використання фінансово-кредитних важелів для підтримки державою структурних перетворень в інноваційній сфері, а також сприяння розвитку підприємництва в Україні, підвищить конкурентоспроможність національної економіки на світових ринках [2, с. 28].

На сучасному етапі Україна здебільшого виступає в ролі позичальника у сфері державного кредиту. Основною метою таких кредитних відносин є фінансування бюджетного дефіциту, підтримка платіжного балансу та фінансування реалізації державних програм [0, с. 240].

Виняткове місце в урядовій політиці займає державний інвестиційний кредит. Як форма державного кредиту, він безпосередньо підтримує економічні

інтереси підприємств, виступаючи посередником між державою та всіма суб'єктами економіки. Внаслідок цього зростає значення державного інвестиційного кредитування у забезпеченні інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України [3].

Пріоритетними напрямками розвитку основних галузей економіки, в яких реалізуються інвестиційні та інноваційні проекти, є [4]:

- розвиток енергетичної інфраструктури, зокрема газотранспортної системи, атомного та ракетно-космічного машинобудування, авіа- і суднобудування;
- видобуток нафти, газу та вугілля;
- виробництво, переробка та зберігання сільськогосподарської продукції;
- будівництво і реконструкція автомобільних доріг загальнодержавного значення (в рамках міжнародних транспортних коридорів), міжнародних аеропортів і вокзалів, морських портів та інших інфраструктурних об'єктів;
- реконструкція систем тепло- і водопостачання та водовідведення;
- будівництво житла;
- виробництво альтернативних джерел енергії, сільськогосподарської техніки, обладнання та комплектуючих для неї, вантажно-підіймальної та дорожньої техніки, нафтогазопромислового, гірничошахтного і гірничорудного обладнання та бурового інструменту.

Зростання обсягів запозичень веде до збільшення витрат, що не завжди призводить до реалізації більшої кількості інноваційних проектів або досягнення значущого соціального ефекту.

Важливим чинником, що впливає на макроекономічну ситуацію в країні, є проблема використання державних запозичень. Тому стратегічним завданням політики державних запозичень в Україні повинно бути залучення фінансових ресурсів для ефективної реалізації програми соціально-економічного розвитку країни, одночасно забезпечуючи стабільне співвідношення державного боргу до ВВП [0, с. 241].

У країнах з розвинутою економікою державний кредит використовується для залучення інвестицій та сприяння розвитку підприємництва. Зазвичай, за наданням державного кредиту відповідає певний уповноважений орган. Постійно проводиться пошук ефективних методів оцінки використання наданих ресурсів.

Після ретельного аналізу та узагальнення характеристик державного регулювання інноваційної діяльності в провідних технологічно розвинених країнах світу стали очевидними основні стратегічні завдання, які вони ставили перед собою у сфері інновацій та інвестиційного розвитку промисловості. Ці завдання включають в себе впровадження державної наукової політики, застосування високих технологій, створення сприятливих умов для інвестування в науково-дослідні роботи, підтримку малого та середнього бізнесу в інноваційній сфері, розвиток регіонів через розумну спеціалізацію та впровадження комплексу механізмів для реалізації цих завдань. Зрозуміло, що ефективність та динаміка техніко-технологічного розвитку промисловості визначаються стратегічною спрямованістю, системністю, виваженістю та

комплексністю державної політики у сфері інновацій, а також рівнем науки, освіти та механізмів партнерства між державою та бізнесом [5, с. 39].

Аналіз світового досвіду державної політики щодо регулювання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку свідчить про те, що значні техніко-технологічні зміни та інноваційні трансформації відбувалися завдяки системній та комплексній державній політиці в інноваційній сфері. Ця політика включала формування та прийняття необхідного законодавства, створення та розвиток відповідних інститутів і інфраструктури, а також розробку економічних політичних стратегій з використанням комплексу інструментів державного регулювання в інноваційній сфері.

Отже, для України важливо зробити інноваційну діяльність пріоритетом. Це вимагає комплексного підходу, який охоплює фінансові, зокрема державне кредитування, освітні, регуляторні та інфраструктурні аспекти. Так, необхідно забезпечити доступ до фінансових ресурсів для підприємств та інноваційних проектів. Це може бути досягнуто через створення спеціалізованих фондів, державних програм підтримки, а також сприяння інвестиціям з боку приватного сектору. Створення інфраструктури для науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт, включаючи технопарки, інноваційні кластери, лабораторії та інші науково-технічні комплекси. Вдосконалення фінансово-кредитного механізму регулювання, що включає в себе підтримку нововведень як на макро-, так і на макрорівні, шляхом доступу до кредитів, грантів та інших форм фінансування. Такий підхід сприятиме створенню умов для стабільного економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Островська Н.С., Швець О. Ю. Роль державного кредиту у фінансовій системі держави. Причорноморські економічні студії. Гроші, фінанси і кредит. 2016. Випуск 10. С. 238-242. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/51.pdf>
2. Білик Р. С. Фінансові методи впливу на інноваційну модернізацію Науковий вісник Ужгородського національного університету економіки в контексті світового досвіду. 2019. Випуск 25, частина 1. С. 24-29. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/25_1_2019ua/7.pdf
3. Стирська О. І. Сутність та місце державного інвестиційного кредиту в системі державного кредитування. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2012. Том 1 № 12. С. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i12.28879>. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2787/2827>
4. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні : постанова Кабінету Міністрів України № 389 від 2 лютого 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-%D0%BF#Text>
5. Кириченко О. С. Досвід провідних країн світу в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2019. Том 30 (69). С. 36-41. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_3/8.pdf